

OSCYLOSKOP ANALOGOWY

Plan wykładu:

- Rodzaje oscyloskopów.
- Lampa oscyloskopowa.
- Schemat blokowy oscyloskopu analogowego.
- Jak powstaje obraz sygnału na ekranie oscyloskopu analogowego?
- Pomiar amplitudy, składowej stałej i okresu sygnału okresowego.
- Stabilizacja obrazu sygnału na ekranie oscyloskopu.

Metrologia

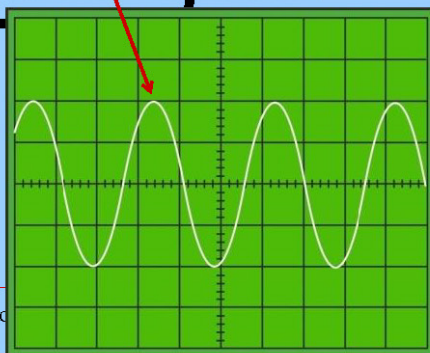

Oscyloskop analogowy

Jak działa i do czego jest używany oscyloskop analogowy?

Oscyloskop służy do obserwacji sygnałów w dziedzinie czasu.

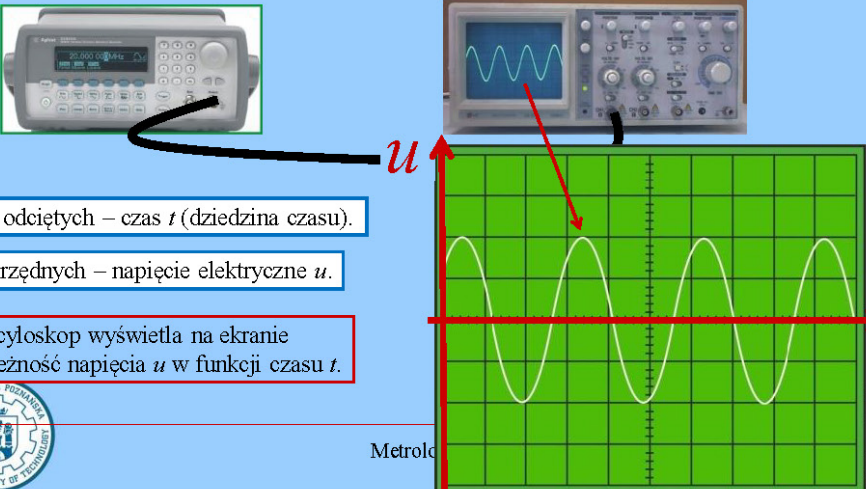
Metrologia

Oscyloskop analogowy

Jak działa i do czego jest używany oscyloskop analogowy?

Oscyloskop służy do obserwacji sygnałów w dziedzinie czasu.

Oś odciętych – czas t (dziedzina czasu).

Oś rzędnych – napięcie elektryczne u .

Oscyloskop wyświetla na ekranie zależność napięcia u w funkcji czasu t .

Metrologia

Oscyloskop analogowy

Rodzaje oscyloskopów.

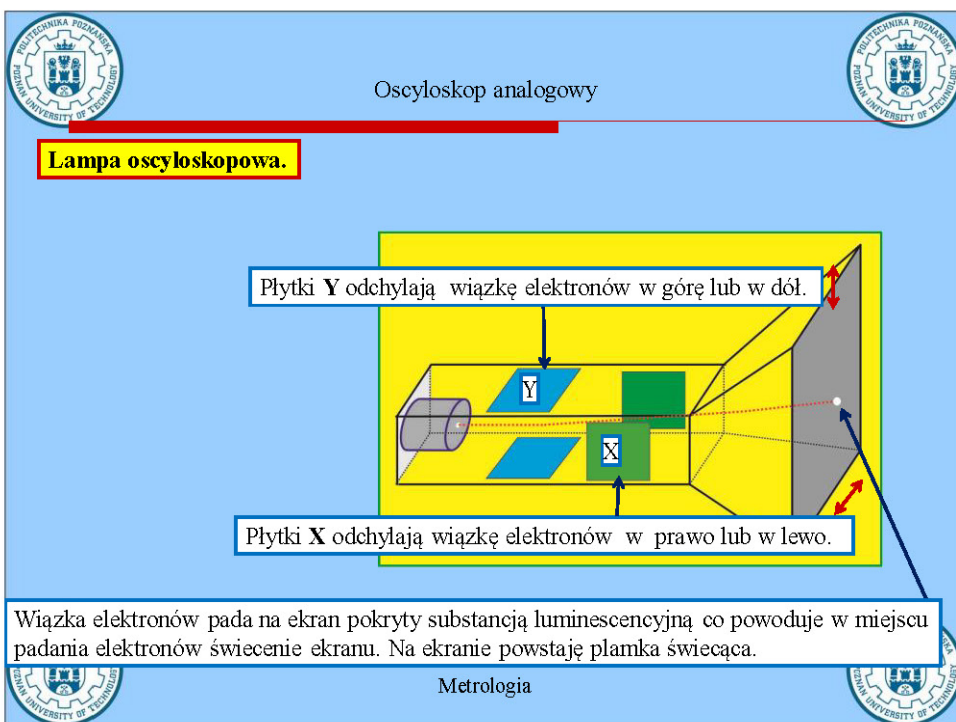
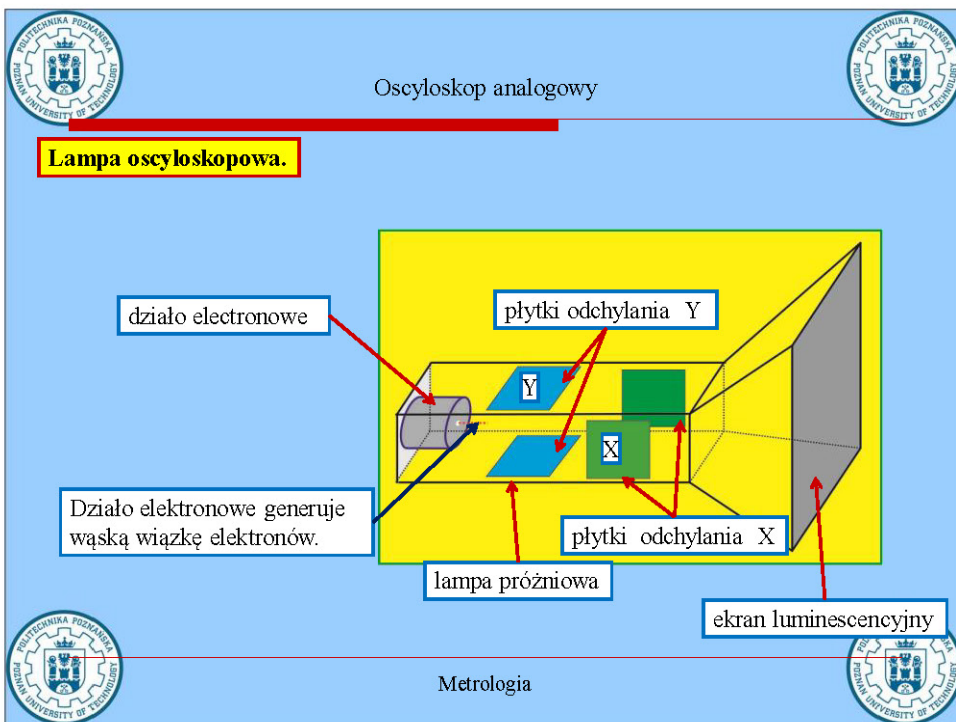
Oscyloskopy analogowe.

Sygnał napięciowy odchyła wiązkę elektronów.
Wiązka elektronów tworzy na ekranie oscyloskopu plamkę świecącą.
Plamka ta rysuje na ekranie oscyloskopu obraz sygnału.

Oscyloskopy cyfrowe.

Oscyloskop cyfrowy wykorzystuje układ próbkująco-pamiętający i przetwornik analogowo-cyfrowy do zamiany sygnału analogowego na sygnał cyfrowy.
Sygnał cyfrowy jest zapamiętywany w pamięci.
Obraz sygnału na ekranie jest rysowany na podstawie próbek sygnału zapamiętanych w pamięci.

Metrologia

Oscyloskop analogowy

Lampa oscyloskopowa.

Sygnał napięciowy odchyła wiązkę elektronów w kierunku Y.

Sygnał z generatora podstawy czasu odchyła wiązkę elektronów w kierunku X.

Plamka świecąca rysuje na ekranie oscyloskopu obraz sygnału napięciowego.

The diagram illustrates the internal components of an analog oscilloscope. It shows a vacuum tube with a cathode at the front, followed by a series of deflection plates labeled 'Y' (horizontal) and 'X' (vertical). An electron beam travels from the cathode through the tube towards a phosphor screen at the back. A sine wave is shown on the screen, representing the signal being measured. Red arrows indicate the deflection directions: 'kierunek Y' (vertical) and 'kierunek X' (horizontal). To the left, a graph shows a sine wave u versus time t , with a grey arrow pointing from it to the oscilloscope tube.

Metrologia

Oscyloskop analogowy

Symbol lampy oscyloskopowej

kierunek Y

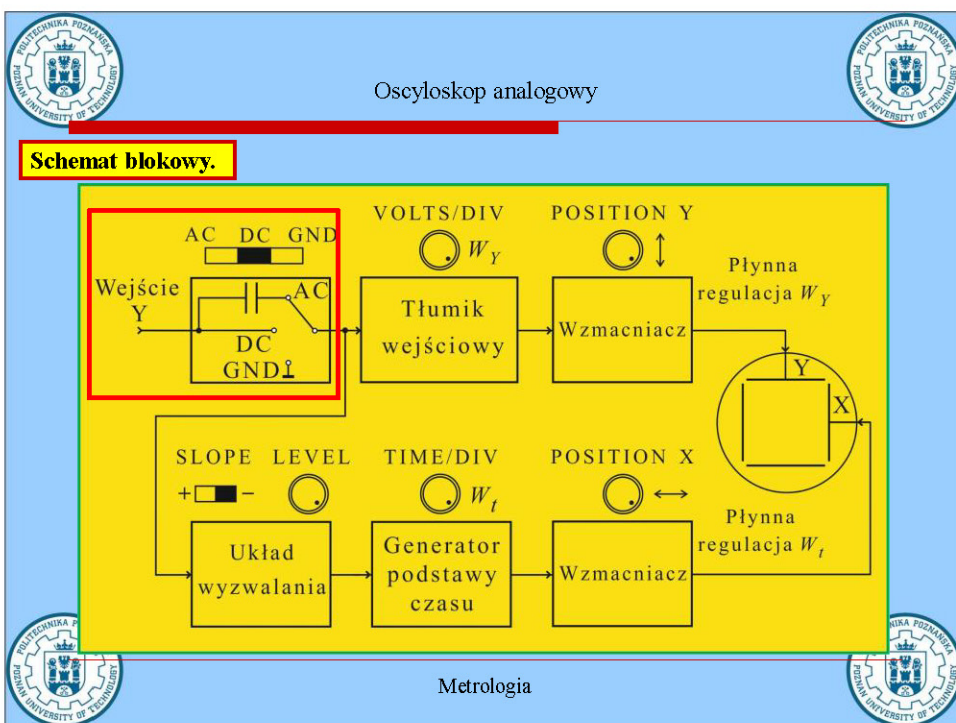
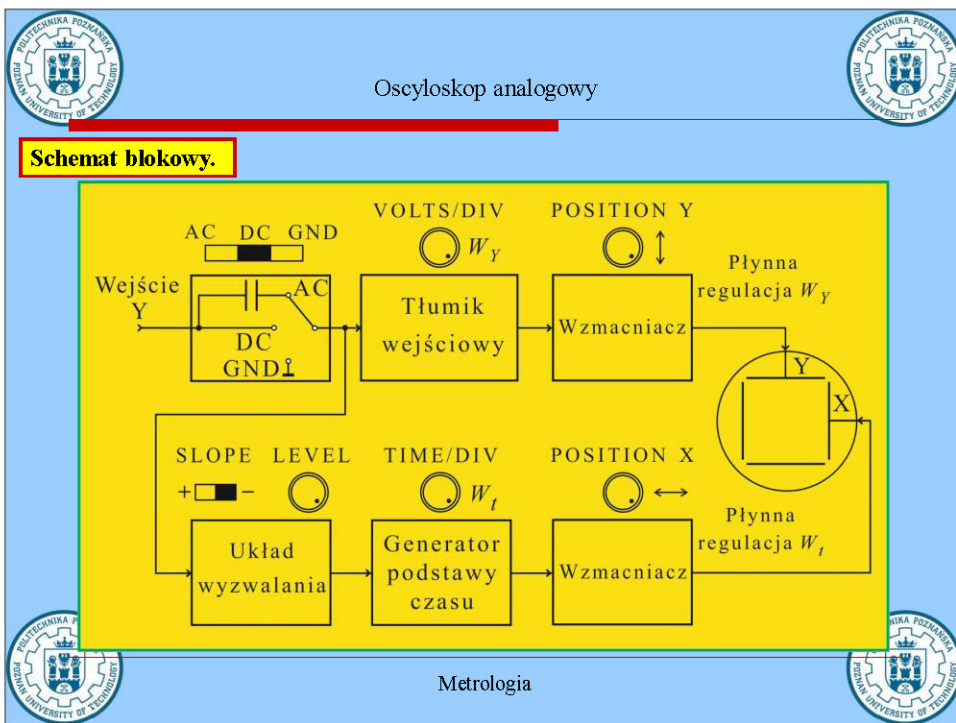
kierunek X

2 poziome płytki Y odchyłają wiązkę elektronów pionowo (w kierunku osi Y).

2 pionowe płytki X odchyłają wiązkę elektronów poziomo (w kierunku osi X).

The diagram shows a square symbol representing the oscilloscope lamp, enclosed in a circle. A vertical red arrow points upwards from the symbol, labeled 'kierunek Y'. A horizontal red arrow points to the right from the symbol, labeled 'kierunek X'.

Metrologia

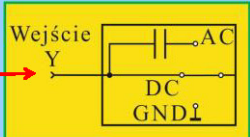
Oscyloskop analogowy

AC/DC – przełącznik sprzężenia sygnału wejściowego

DC - sprzężenie sygnału wejściowego bezpośrednie

Sprzężenie DC

Metrologia

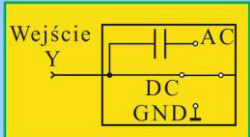
Oscyloskop analogowy

AC/DC – przełącznik sprzężenia sygnału wejściowego

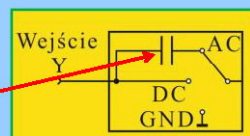
DC - sprzężenie sygnału wejściowego bezpośrednie

Sprzężenie DC

AC - sprzężenie sygnału wejściowego przez kondensator

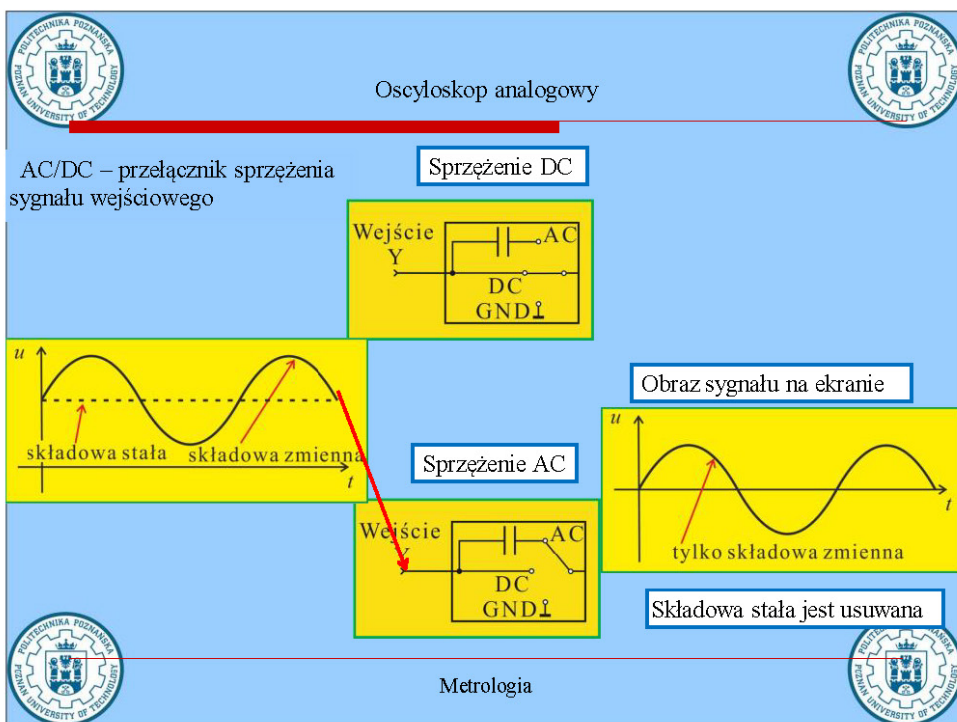
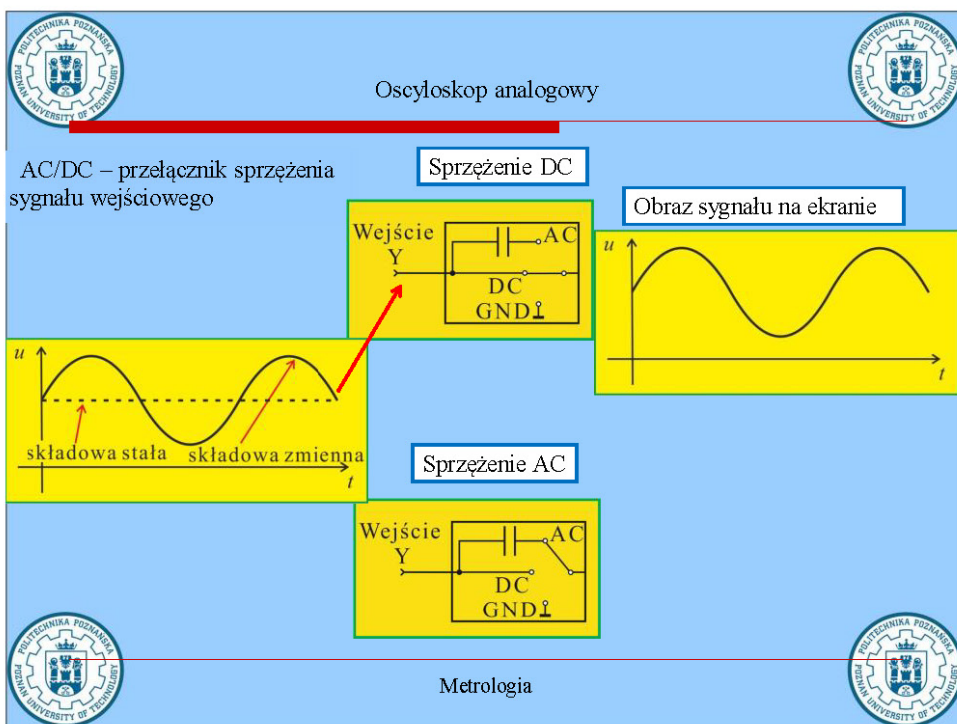
Sprzężenie AC

Metrologia

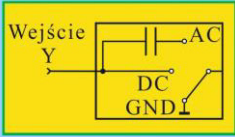

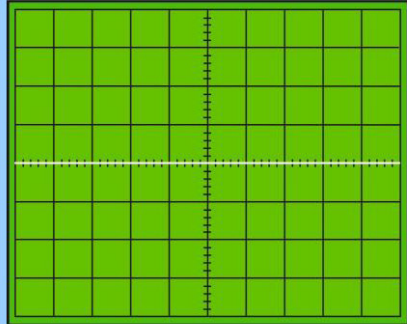
Oscyloskop analogowy

Ustawienie GND.

Węjście Y

→

Dla ustawienia GND - tor Y połączony z masą oscyloskopu.

Na ekranie widzimy oś X oscyloskopu.

Metrologia

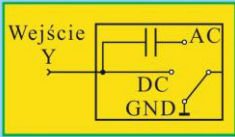

Oscyloskop analogowy

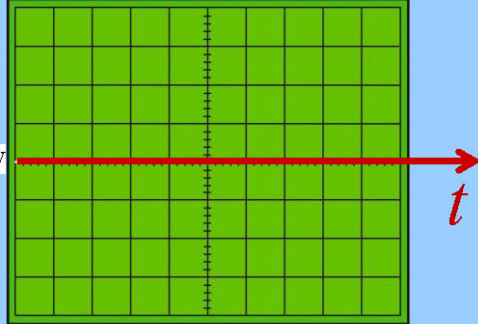
Ustawienie GND.

Węjście Y

→

0 V

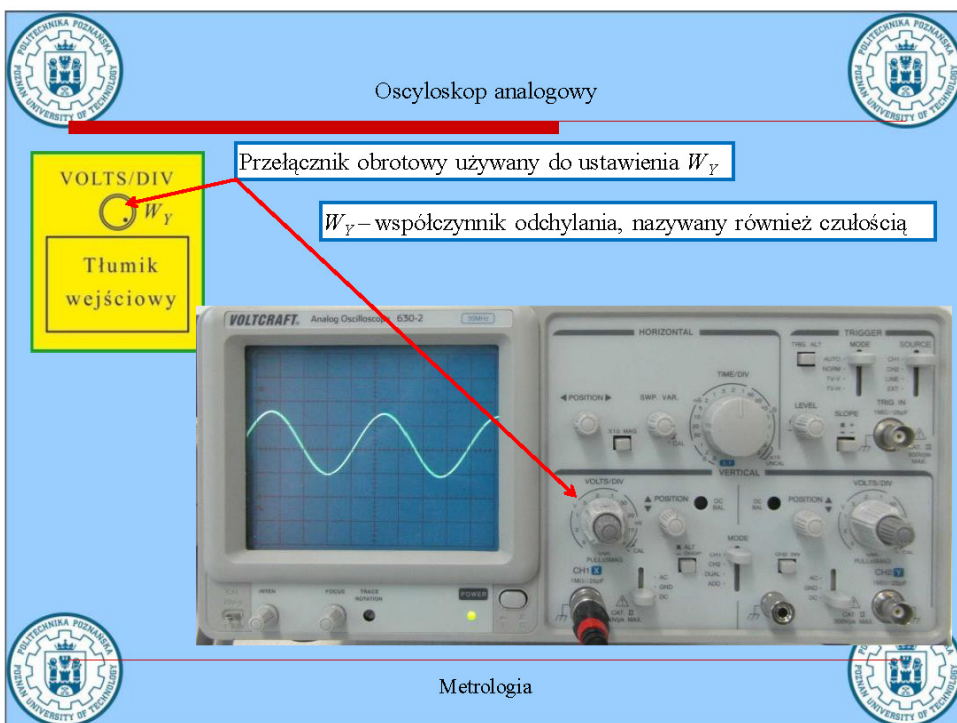
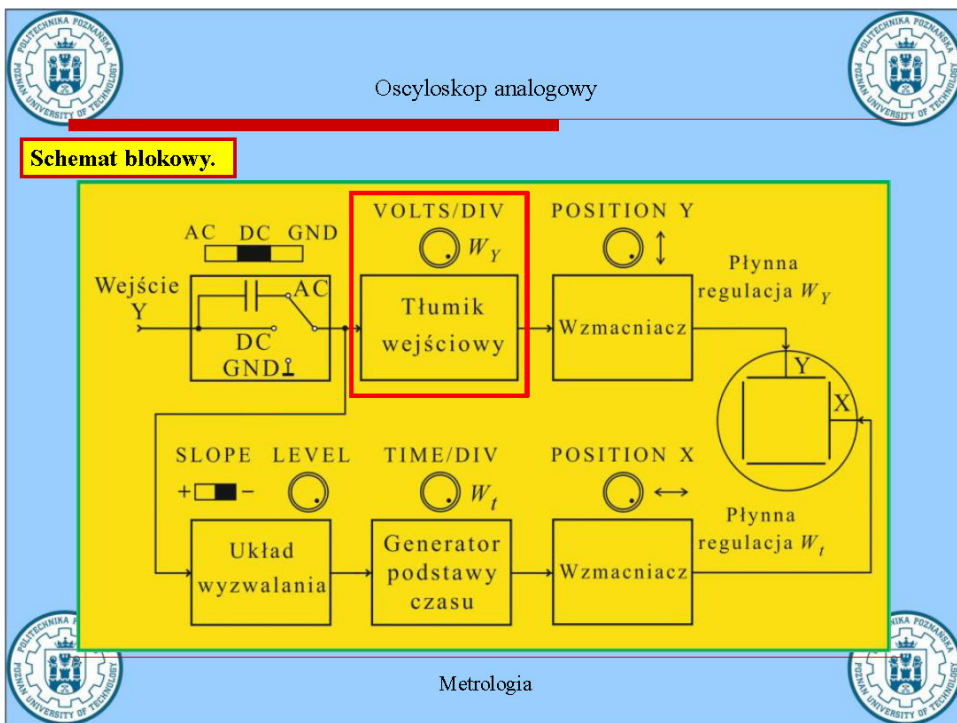
Dla ustawienia GND - tor Y połączony z masą oscyloskopu.

Na ekranie widzimy oś X oscyloskopu.

Metrologia

Oscyloskop analogowy

Jak odczytać wartość współczynnika W_Y ?

VOLTS/DIV

 W_Y
 Tłumik
 wejściowy

 5 V/DIV

 1 V/DIV

 0,2 V/DIV

 50 mV/DIV

 5 mV/DIV

Metrologia

Oscyloskop analogowy

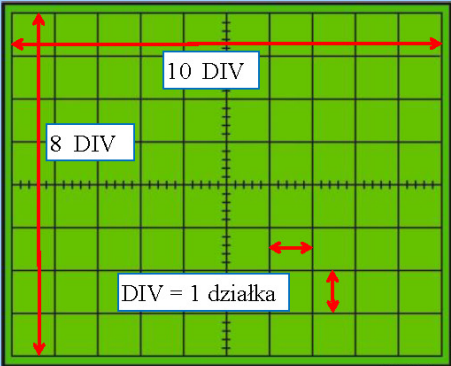

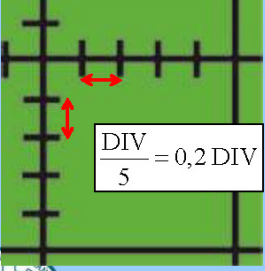
Co oznacza skrót DIV?

DIV (and. division) - działka.

VOLTS/DIV

 W_Y
 Tłumik
 wejściowy

$$\frac{\text{DIV}}{5} = 0,2 \text{ DIV}$$

Metrologia

Oscyloskop analogowy

VOLTS/DIV

W_Y

Tłumik
wejściowy

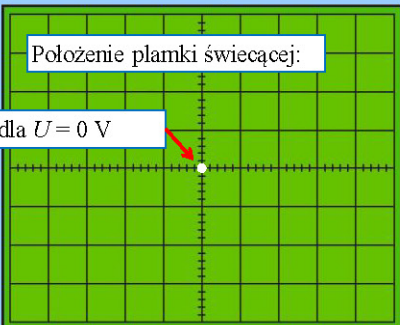
Definicja współczynnika odchylenia W_Y

Ekran oscyloskopu

Położenie plamki świecącej:

dla $U = 0$ V

Dla ustawienia $W_Y = 1$ V/DIV – podanie na wejście oscyloskopu napięcia stałego $U = 1$ V powoduje odchylenie plamki świecącej o 1 działkę w górę (w kierunku Y).

Metrologia

Oscyloskop analogowy

VOLTS/DIV

W_Y

Tłumik
wejściowy

Definicja współczynnika odchylenia W_Y

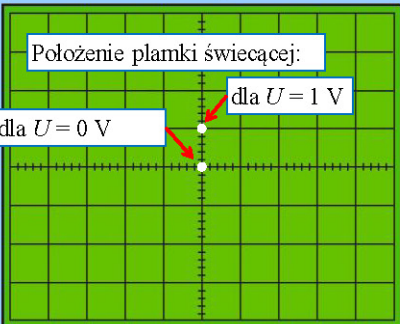
Ekran oscyloskopu

Położenie plamki świecącej:

dla $U = 0$ V

dla $U = 1$ V

Dla ustawienia $W_Y = 1$ V/DIV – podanie na wejście oscyloskopu napięcia stałego $U = 1$ V powoduje odchylenie plamki świecącej o 1 działkę w górę (w kierunku Y).

Metrologia

Oscyloskop analogowy

Ekran oscyloskopu

Obraz sygnału dla $W_Y = 2 \text{ V/DIV}$

Obraz sygnału dla $W_Y = 1 \text{ V/DIV}$

Zmniejszenie wartości współczynnika W_Y powoduje rozciągnięcie obrazu sygnału na ekranie oscyloskopu w kierunku osi Y .

Metrologia

Oscyloskop analogowy

Odczytaj długości strzałek dwustronnych w działkach [DIV]

Metrologia

Oscyloskop analogowy

Sygnały okresowe.

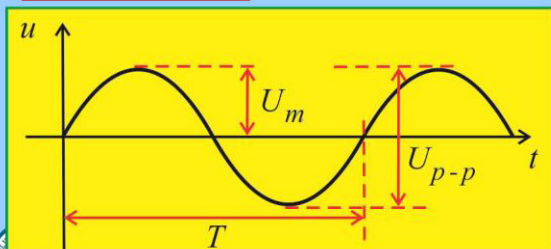
Sygnał okresowy – wartości chwilowe sygnału okresowego powtarzają się po okresie T .

$$u(t) = u(t + n \cdot T) \quad \text{gdzie: } n - \text{liczba naturalna, } T - \text{okres sygnału (jednostka: s)}$$

Dla sygnałów okresowych definiujemy częstotliwość.

$$f = \frac{1}{T} \quad (\text{jednostka: Hz})$$

Sygnał sinusoidalny.

U_m – amplituda – wartość maksymalna (szczytowa) sygnału,

U_{p-p} – wartość międzyszczytowa (ang. peak to peak voltage)

$$U_{p-p} = 2 \cdot U_m$$

Metrologia

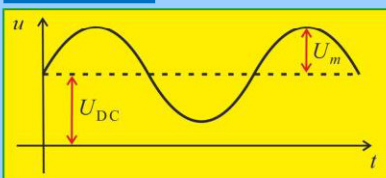

Oscyloskop analogowy

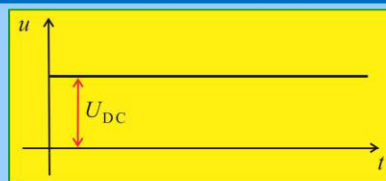

Składowa stała i zmienna sygnału napięciowego.

Dla sygnału:

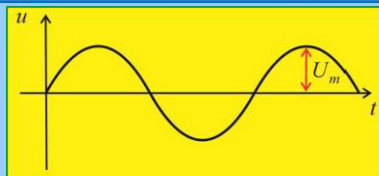

=

Składowa zmienna - napięcie zmienne (ang. AC voltage)

+

Metrologia

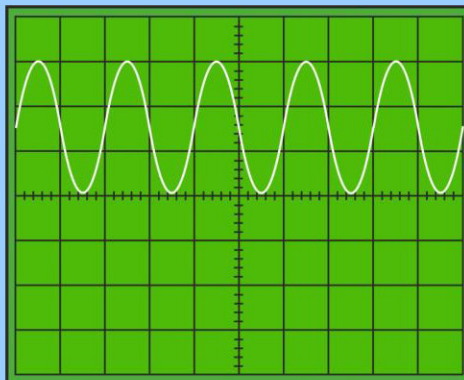
Przykład 2.1.

Oscyloskop analogowy

Pomiar amplitudy sygnału.

- 1 Przełącznik AC/DC ustawiamy w pozycji AC. Dla tego położenia składowa stała jest usuwana.

Metrologia

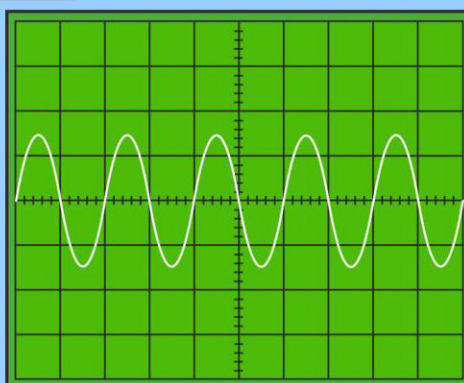
Przykład 2.1.

Oscyloskop analogowy

Pomiar amplitudy sygnału.

- 1 Przełącznik AC/DC ustawiamy w pozycji AC. Dla tego położenia składowa stała jest usuwana.
- 2 Zmieniamy współczynnik odchyłania W_Y tak, aby maksymalnie rozciągnąć sygnał w osi Y.

Metrologia

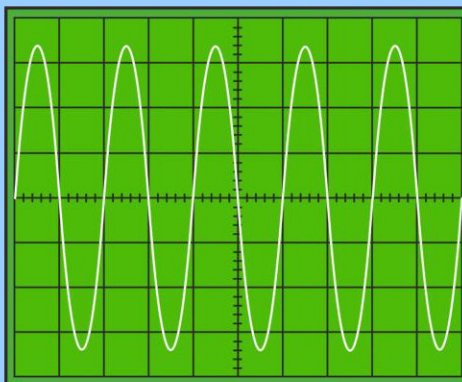
Przykład 2.1.

Oscyloskop analogowy

Pomiar amplitudy sygnału.

- 1 Przelącznik AC/DC ustawiamy w pozycji AC. Dla tego położenia składowa stała jest usuwana.
- 2 Zmieniamy współczynnik odchyłania W_Y tak, aby maksymalnie rozciągnąć sygnał w osi Y.
- 3 Odczytujemy odległość pomiędzy wartością maksymalną i minimalną sygnału.

Metrologia

Przykład 2.1.

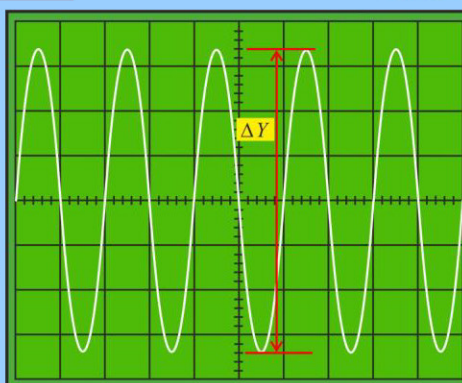
Oscyloskop analogowy

Pomiar amplitudy sygnału.

- 1 Przelącznik AC/DC ustawiamy w pozycji AC. Dla tego położenia składowa stała jest usuwana.
- 2 Zmieniamy współczynnik odchyłania W_Y tak, aby maksymalnie rozciągnąć sygnał w osi Y.
- 3 Odczytujemy odległość pomiędzy wartością maksymalną i minimalną sygnału.

$$\Delta Y = 6,8 \text{ DIV}$$

Metrologia

Przykład 2.1.

Oscyloskop analogowy

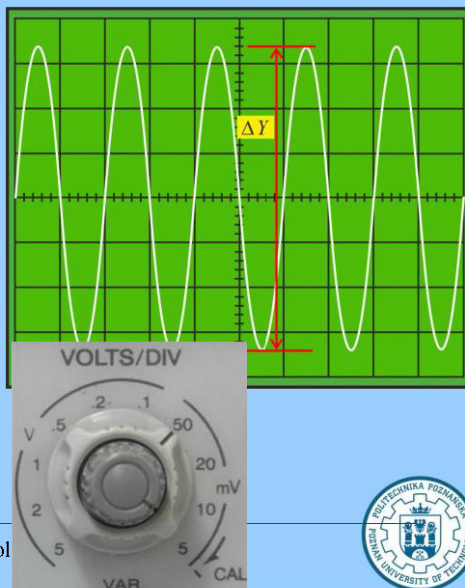
Pomiar amplitudy sygnału.

- 1) Przełącznik AC/DC ustawiamy w pozycji AC. Dla tego położenia składowa stała jest usuwana.
- 2) Zmieniamy współczynnik odchyłania W_Y tak, aby maksymalnie rozciągnąć sygnał w osi Y.
- 3) Odczytujemy odległość pomiędzy wartością maksymalną i minimalną sygnału.

$$\Delta Y = 6,8 \text{ DIV}$$

- 4) Odczytujemy wartość współczynnika W_Y

$$W_Y = 50 \text{ mV/DIV}$$

Metrol

Przykład 2.1.

Oscyloskop analogowy

Pomiar amplitudy sygnału.

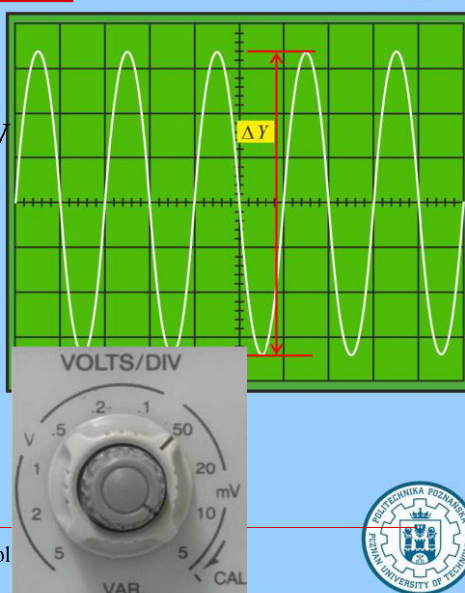
- 5) Obliczamy napięcie międzyszczytowe U_{p-p} .

$$U_{p-p} = \Delta Y \cdot W_Y = 6,8 \text{ DIV} \cdot 50 \text{ mV/DIV}$$

$$U_{p-p} = 0,34 \text{ V}$$

- 6) Obliczamy amplitudę U_m .

$$U_m = \frac{U_{p-p}}{2} = \frac{0,34}{2} = 0,17 \text{ V}$$

Metrol

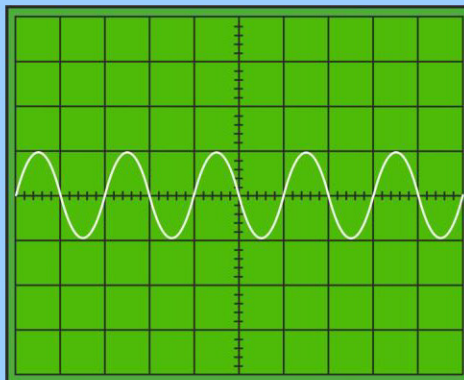
Przykład 2.2.

Oscyloskop analogowy

Pomiar składowej stałej sygnału.

- 1 Przełącznik AC/DC ustawiamy w pozycji AC. Dla tego położenia składowa stała jest usuwana.
- 2 Zapamiętujemy położenie sygnału.

Metrologia

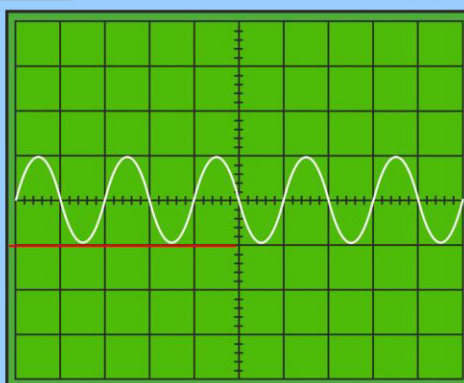
Przykład 2.2.

Oscyloskop analogowy

Pomiar składowej stałej sygnału.

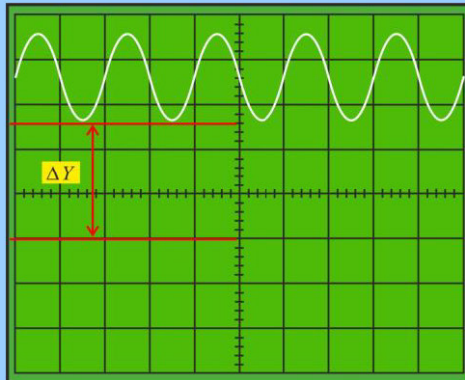
- 1 Przełącznik AC/DC ustawiamy w pozycji AC. Dla tego położenia składowa stała jest usuwana.
- 2 Zapamiętujemy położenie sygnału.
- 3 Przełącznik AC/DC ustawiamy w pozycji DC. Dla tego położenia składowa stała nie jest usuwana.

Metrologia

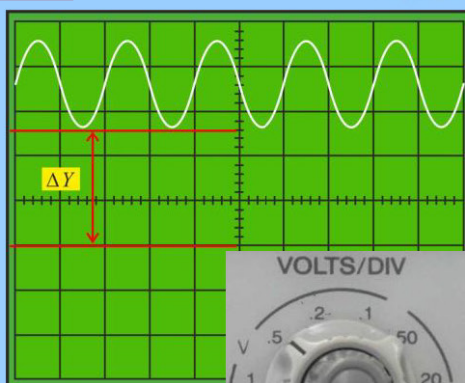
Oscyloskop analogowy

$$\Delta Y = 2,6 \text{ DIV}$$

- 5) Odczytujemy wartość współczynnika W_Y .

Oscyloskop analogowy

$$\Delta Y = 2,6 \text{ DIV}$$

- 5) Odczytujemy wartość współczynnika W_Y . $W_Y = 0,5 \text{ V/DIV}$

Przykład 2.2.

Oscyloskop analogowy

Pomiar składowej stałej sygnału.

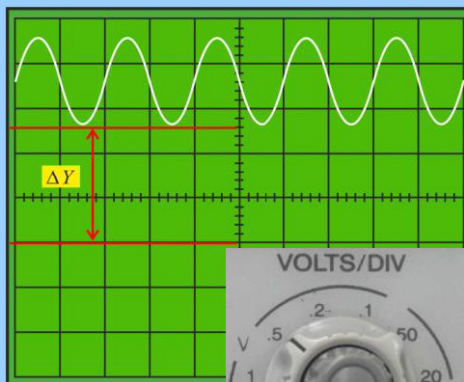
- 1 Przelącznik AC/DC ustawiamy w pozycji AC. Dla tego położenia składowa stała jest usuwana.
- 2 Zapamiętujemy położenie sygnału.
- 3 Przelącznik AC/DC ustawiamy w pozycji DC. Dla tego położenia składowa stała nie jest usuwana.
- 4 Odczytujemy przesunięcie sygnału.

$$\Delta Y = 2,6 \text{ DIV}$$

- 5 Odczytujemy wartość współczynnika W_Y . $W_Y = 0,5 \text{ V/DIV}$

- 6 Obliczamy wartość składowej stałej sygnału.

$$U_{DC} = \Delta Y \cdot W_Y = 2,6 \text{ DIV} \cdot 0,5 \text{ V/DIV} = 1,3 \text{ V}$$

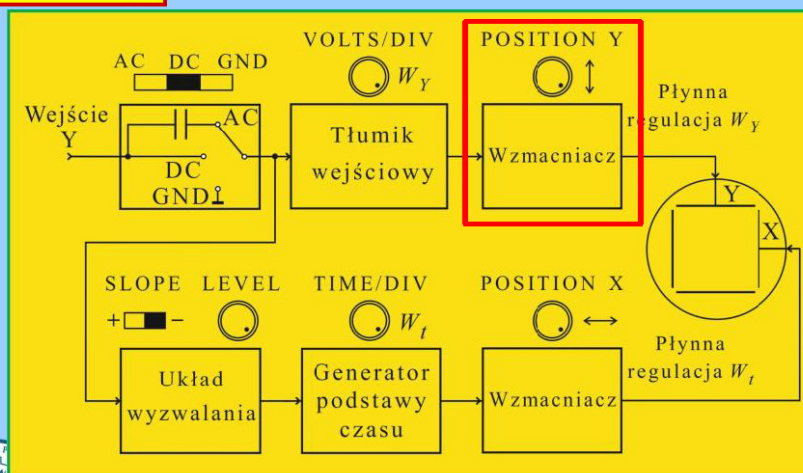
Metrologia

Oscyloskop analogowy

Schemat blokowy.

Metrologia

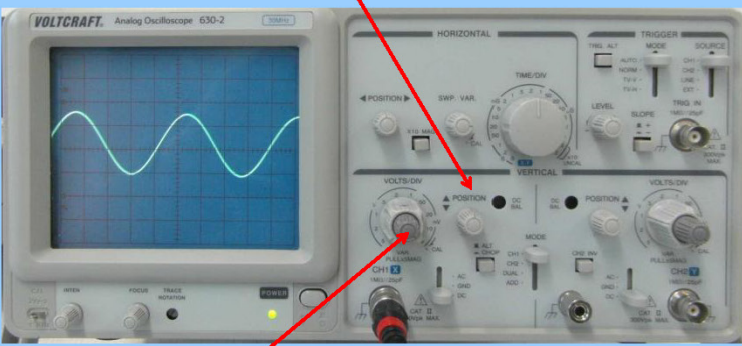
Oscyloskop analogowy

POSITION Y

Wzmacniacz

Pokrętko „POSITION Y” służy do przesuwania obrazu sygnału w kierunku Y (w górę lub w dół).

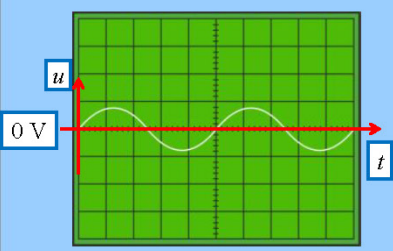

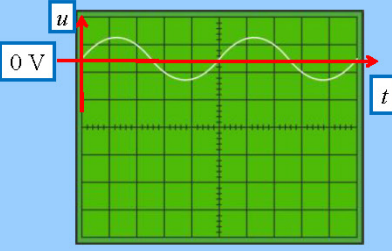
Płynna regulacja W_Y

Metrologia

Oscyloskop analogowy

Pokrętko „POSITION Y” służy do przesuwania obrazu sygnału w górę lub w dół.

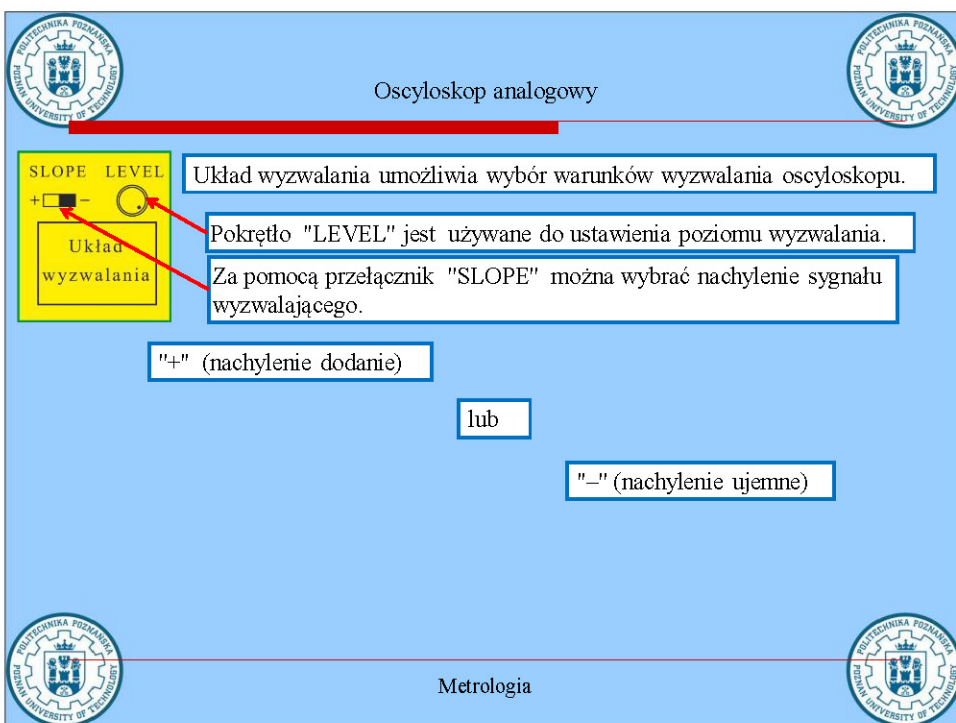
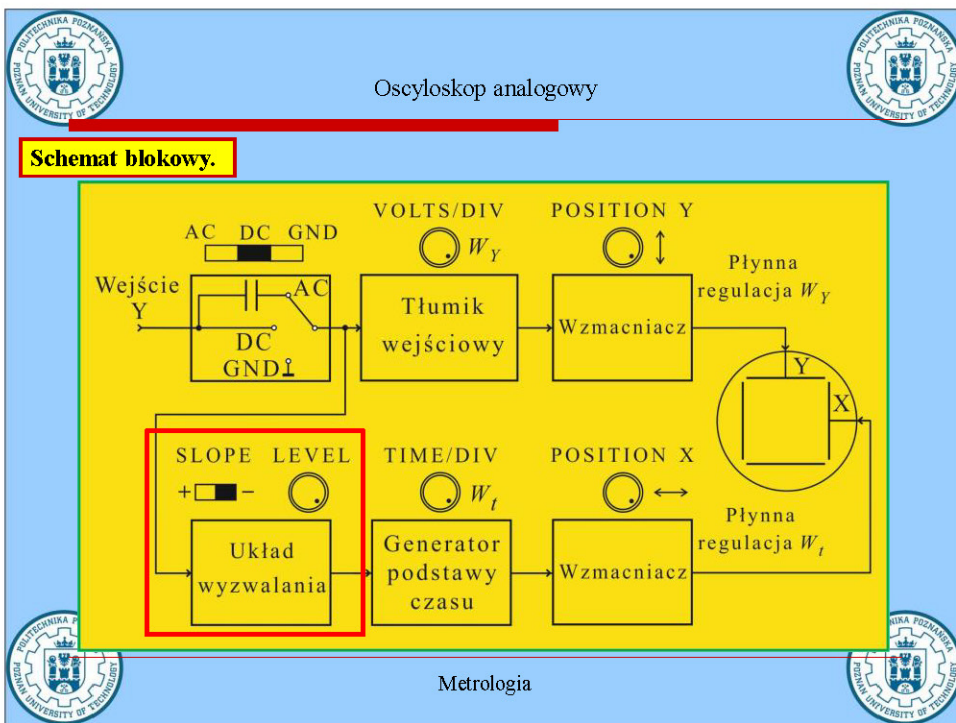

Przesuwamy także położenie osi czasu.

Przesuwamy tylko położenie obrazu sygnału na ekranie oscyloskopu, nie dodajemy składowej stałej.

Metrologia

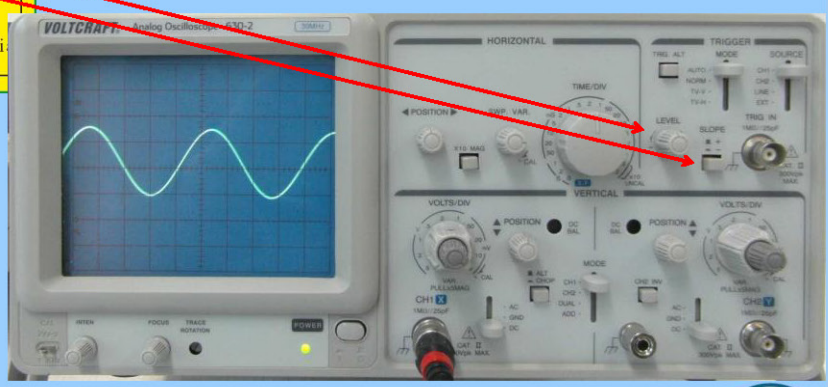

Oscyloskop analogowy

Układ wyzwalania umożliwia wybór warunków wyzwalania oscyloskopu.

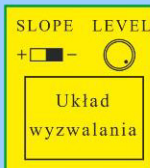
Metrologia

Oscyloskop analogowy

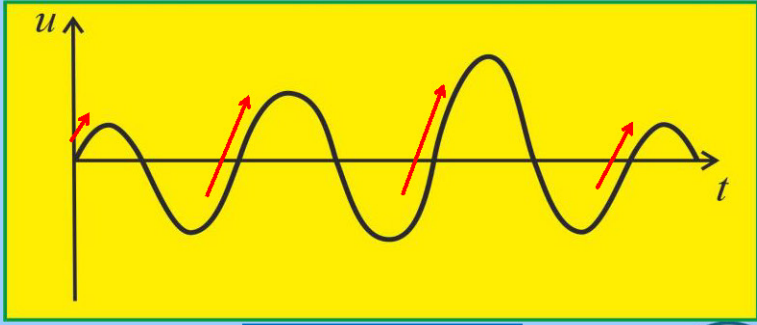

Co to jest nachylenie dodanie sygnału?

Zbocze narastające sygnału ma nachylenie dodatnie.

Ile zboczy narastające ma poniższy sygnał?

Odp. 4 zbocza narastające.

Metrologia

Oscyloskop analogowy

SLOPE LEVEL

+ -

Układ
wyzwalania

Co to jest nachylenie ujemne sygnału?

Zbocze opadające sygnału ma nachylenie ujemne.

Ile zboczy opadających ma poniższy sygnał?

Odp. 4 zbocza opadające.

Metrologia

Oscyloskop analogowy

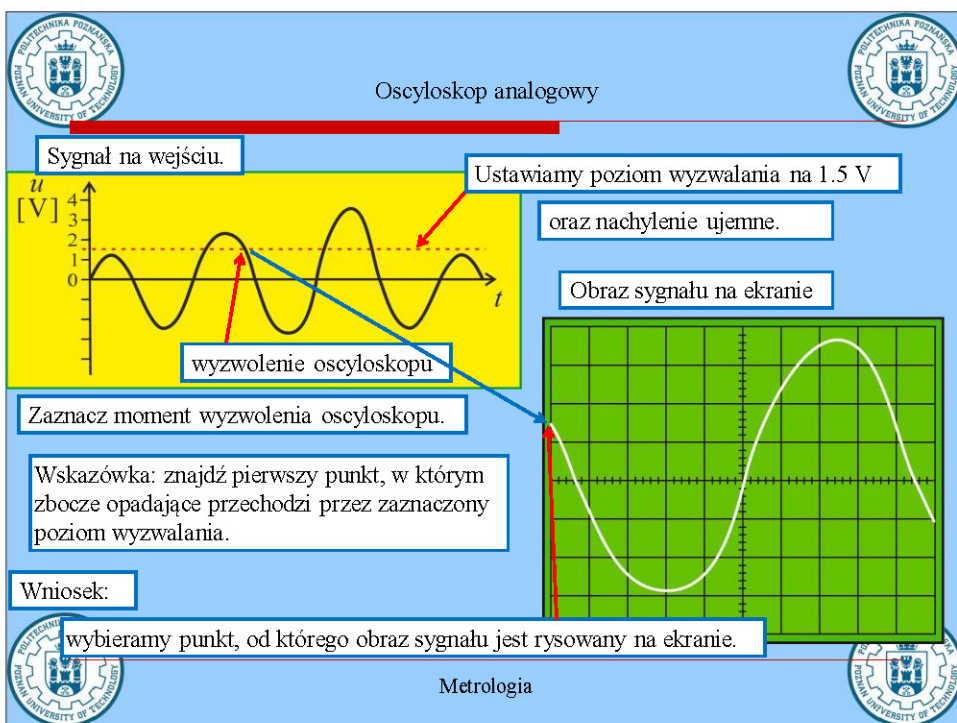
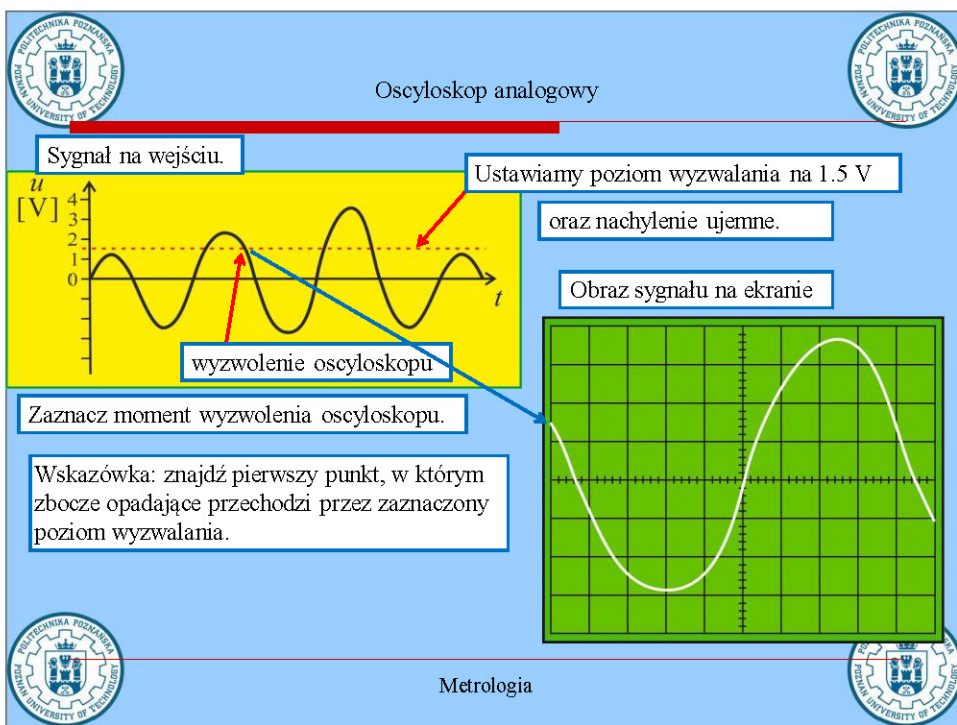
Sygnał na wejściu.

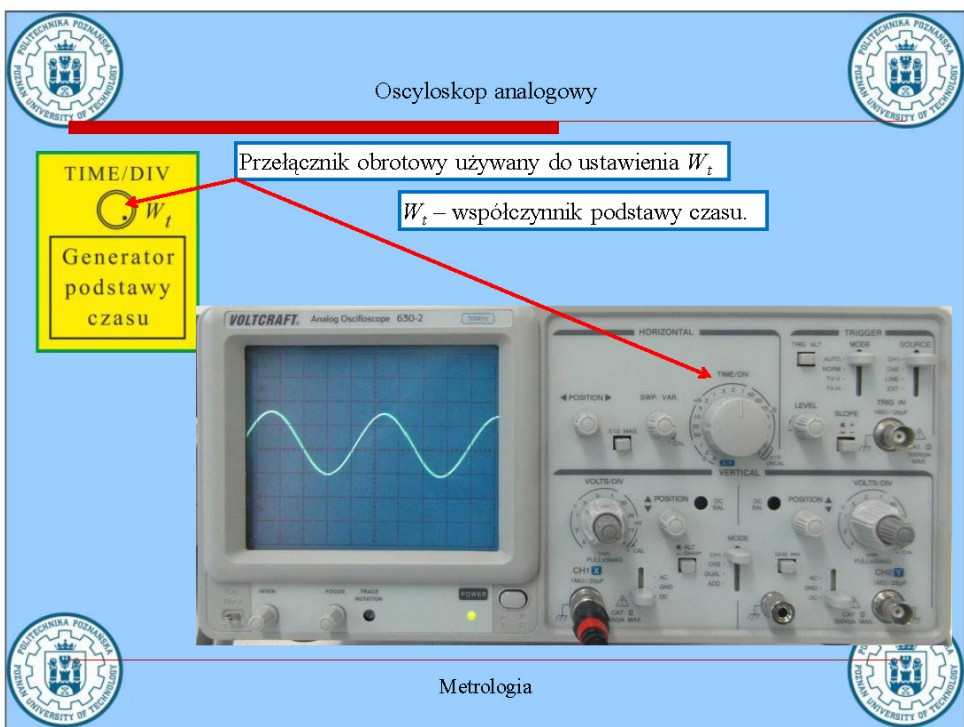
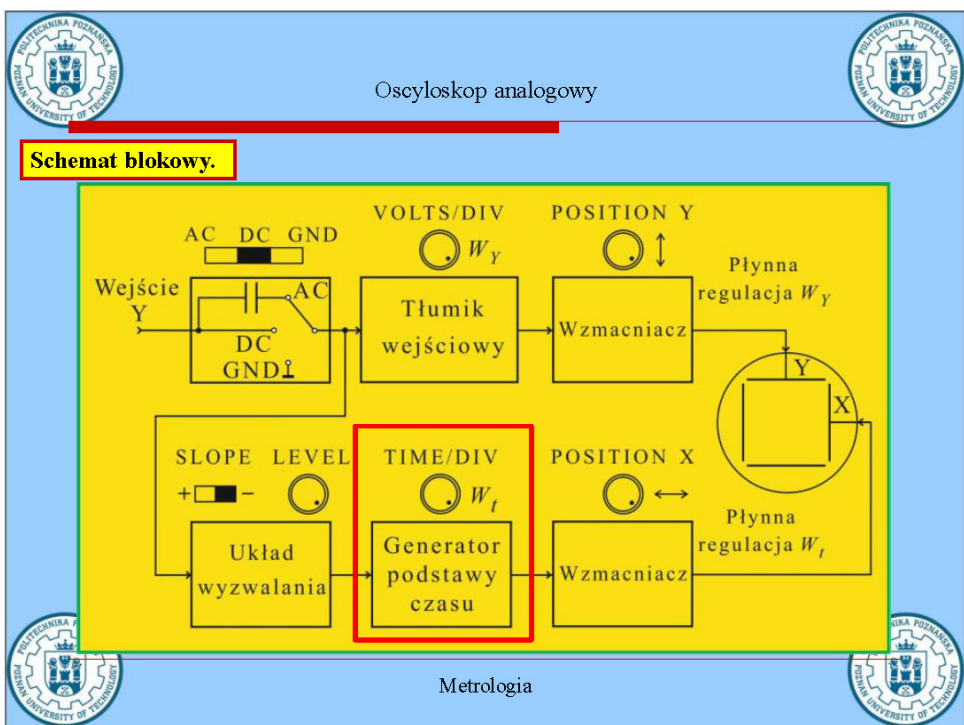
Ustawiamy poziom wyzwalania na 1.5 V oraz nachylenie ujemne.

Zaznacz moment wyzwolenia oscyloskopu.

Wskazówka: znajdź pierwszy punkt, w którym zbocze opadające przechodzi przez zaznaczony poziom wyzwalania.

Metrologia

Oscyloskop analogowy

Jak odczytać wartość współczynnika W_t ?

TIME/DIV

W_t

Generator podstawy czasu

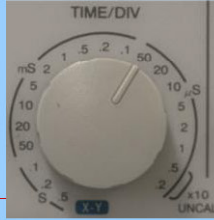
0,1 s/DIV

20 ms/DIV

0,5 ms/DIV

50 μs/DIV

2 μs/DIV

Metrologia

Oscyloskop analogowy

Definicja współczynnika podstawy czasu W_t

TIME/DIV

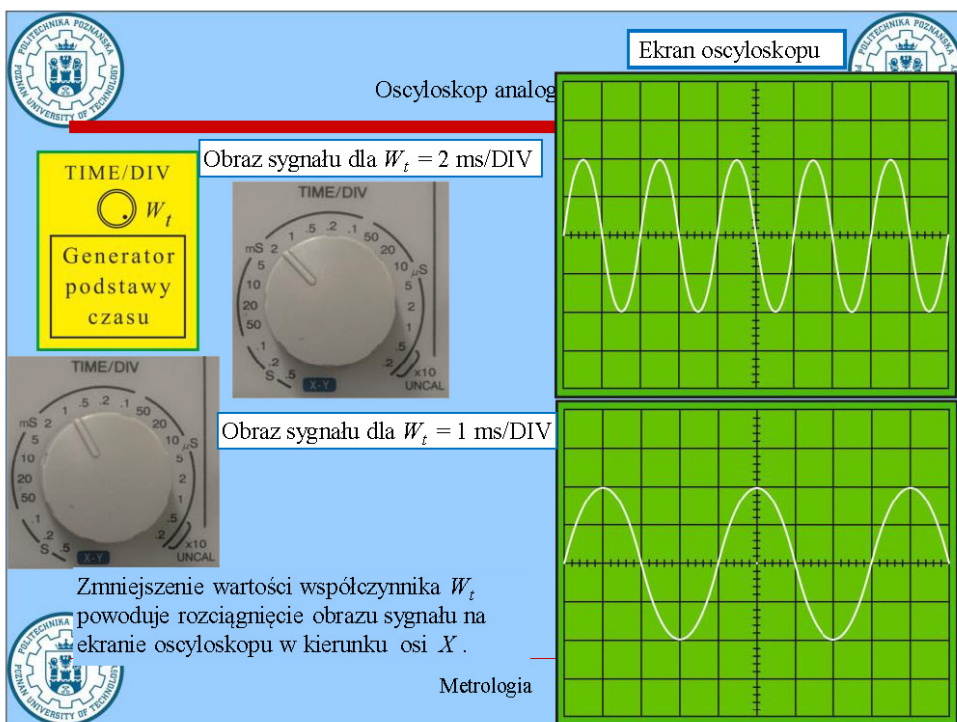
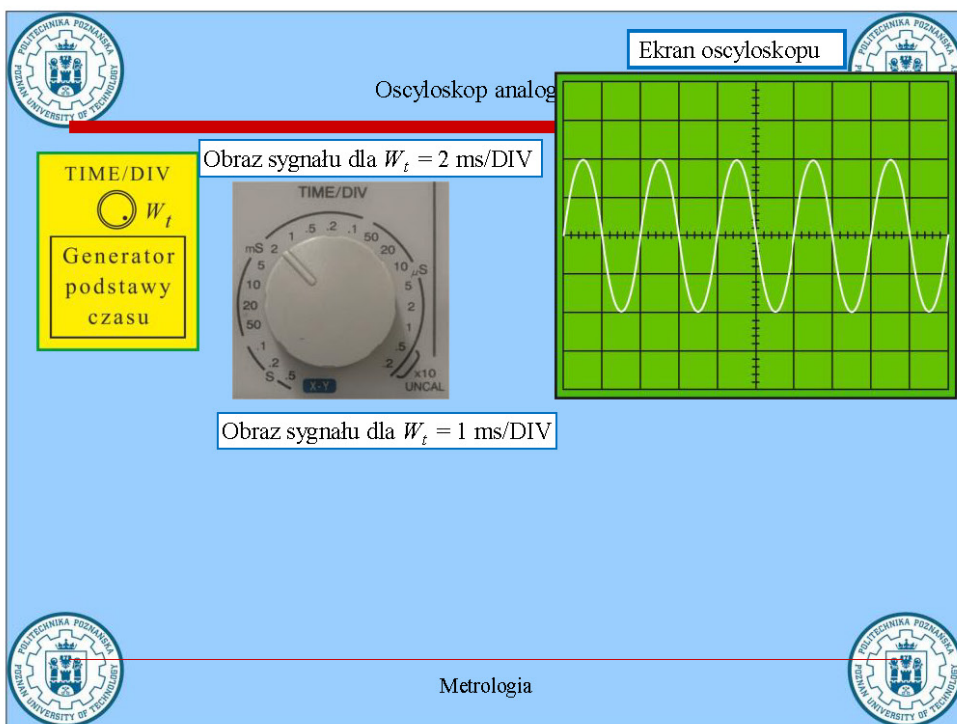
W_t

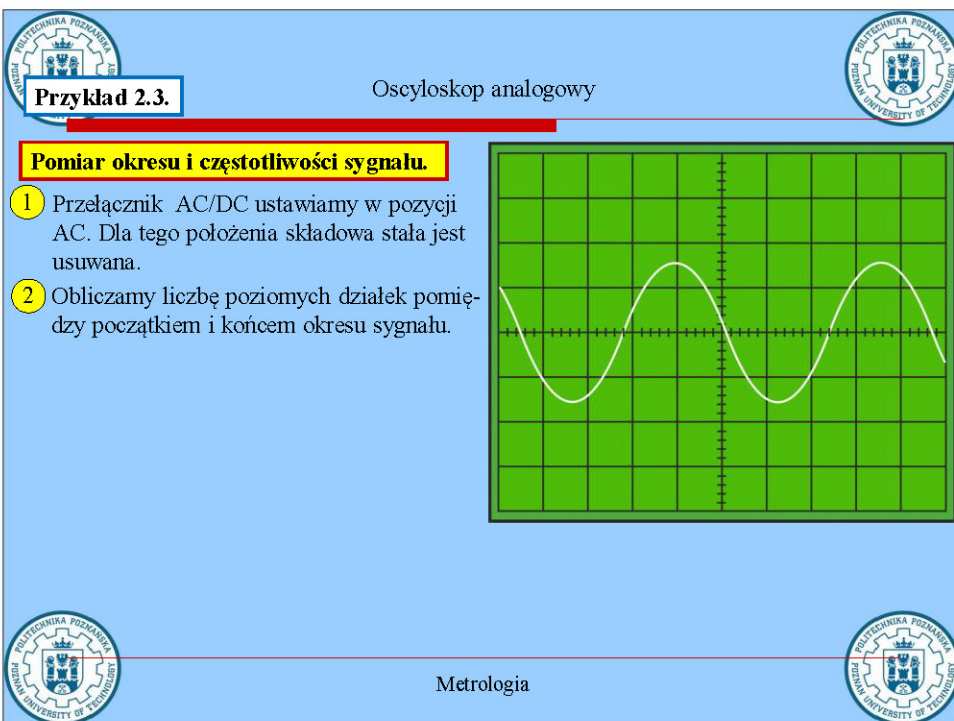
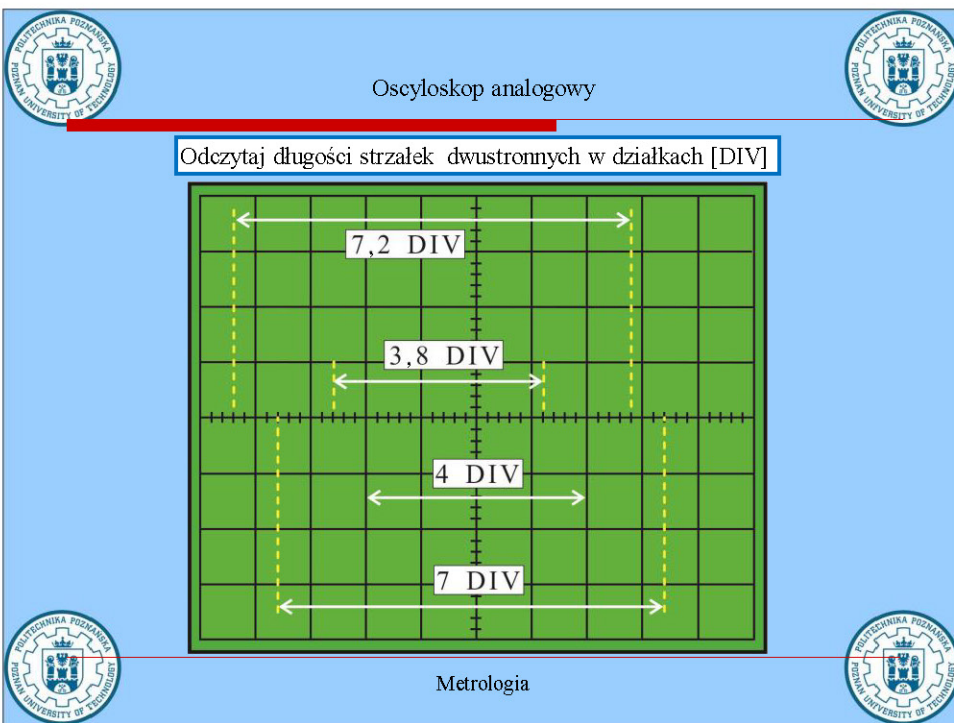
Generator podstawy czasu

Dla ustawienia $W_t = 1 \text{ ms/DIV}$ – plamka świecąca przesuwa się poziomo (w kierunku osi X) o 1 działkę w czasie 1 ms.

Metrologia

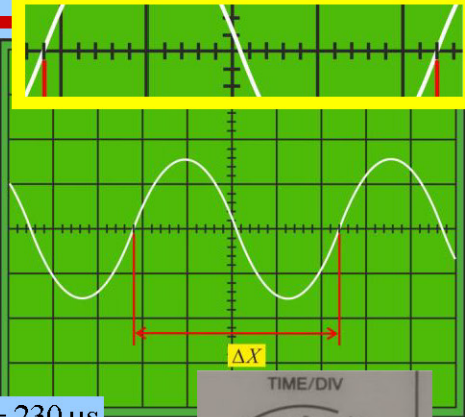
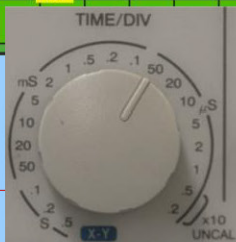
Przykład 2.3.

Oscyloskop analogowy

Pomiar okresu i częstotliwości sygnału.

- 1 Przelącnik AC/DC ustawiamy w pozycji AC. Dla tego położenia składowa stała jest usuwana.
- 2 Obliczamy liczbę poziomych działek pomiędzy początkiem i końcem okresu sygnału.
 $\Delta X = 4,6 \text{ DIV}$
- 3 Odczytujemy wartość współczynnika W_t .
 $W_t = 50 \text{ } \mu\text{s/DIV}$
- 4 Obliczamy okres T sygnału.
 $T = \Delta X \cdot W_t = 4,6 \text{ DIV} \cdot 50 \text{ } \mu\text{s/DIV} = 230 \text{ } \mu\text{s}$

Metrologia

Przykład 2.3.

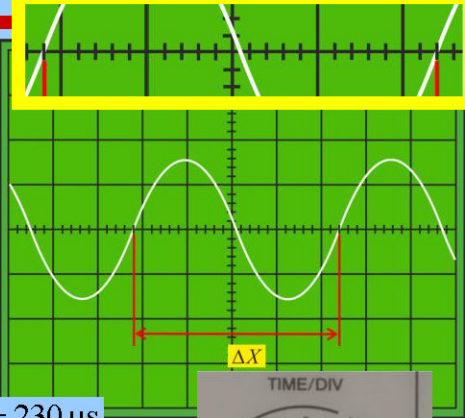
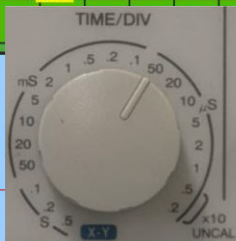
Oscyloskop analogowy

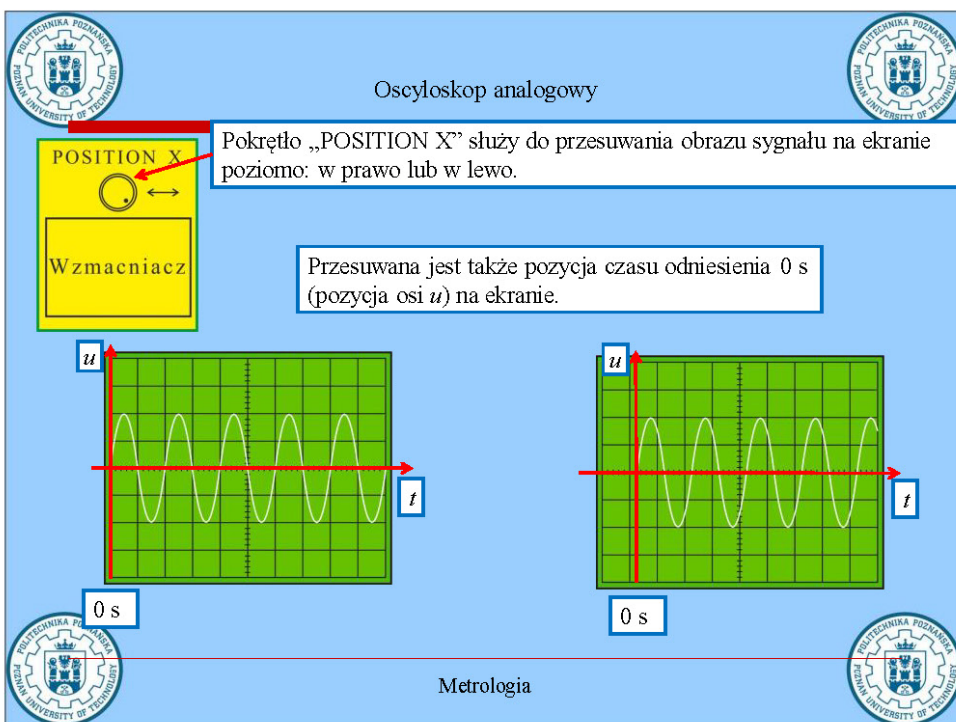
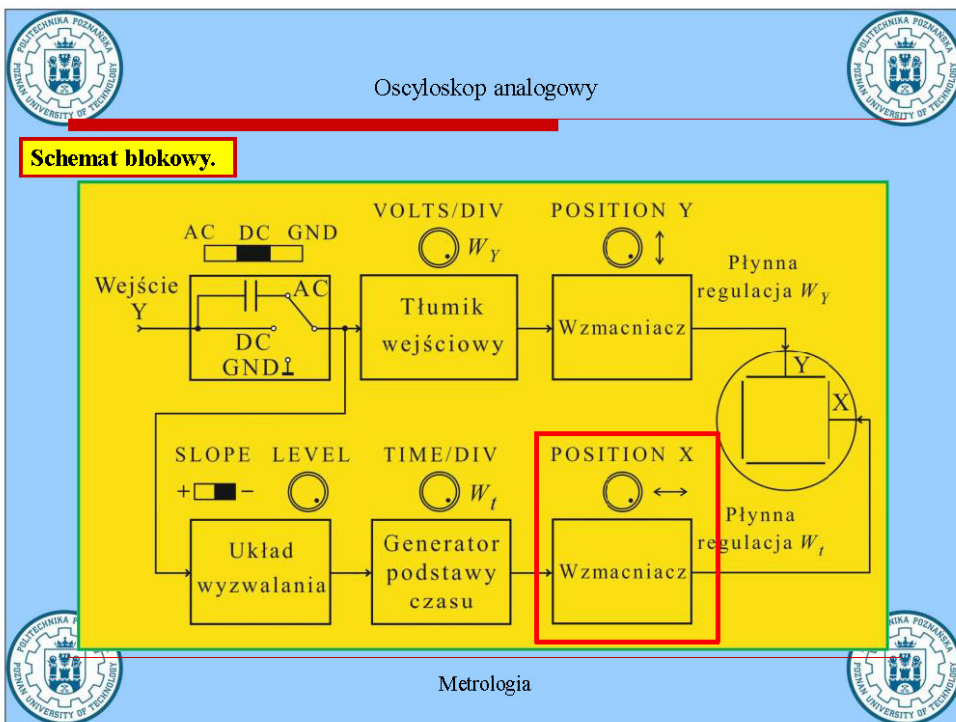
Pomiar okresu i częstotliwości sygnału.

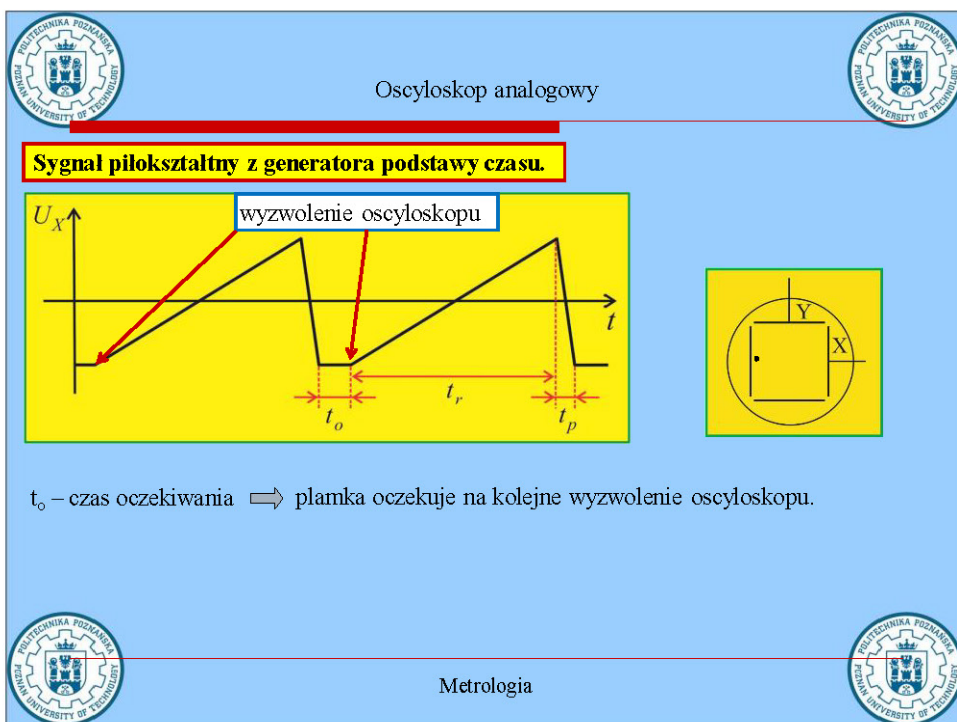
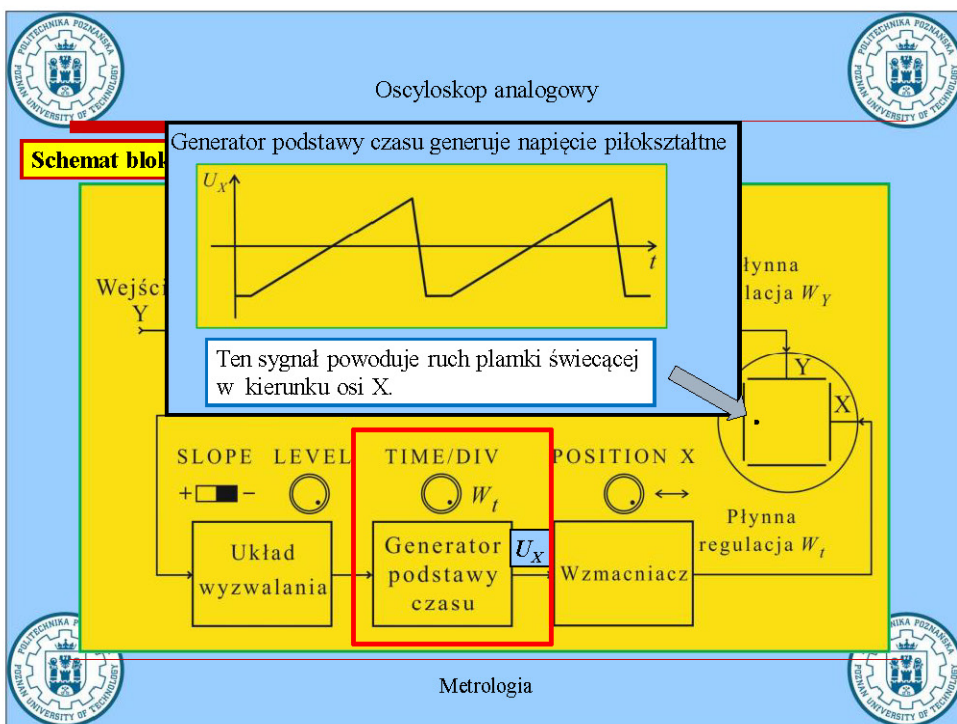
- 1 Przelącnik AC/DC ustawiamy w pozycji AC. Dla tego położenia składowa stała jest usuwana.
- 2 Obliczamy liczbę poziomych działek pomiędzy początkiem i końcem okresu sygnału.
 $\Delta X = 4,6 \text{ DIV}$
- 3 Odczytujemy wartość współczynnika W_t .
 $W_t = 50 \text{ } \mu\text{s/DIV}$
- 4 Obliczamy okres T sygnału.
 $T = \Delta X \cdot W_t = 4,6 \text{ DIV} \cdot 50 \text{ } \mu\text{s/DIV} = 230 \text{ } \mu\text{s}$
- 5 Obliczamy częstotliwość f sygnału.

$$f = \frac{1}{T} = \frac{1}{230 \text{ } \mu\text{s}} \approx 4,347 \text{ kHz}$$

Metrologia

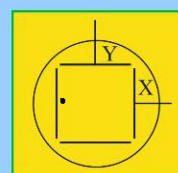
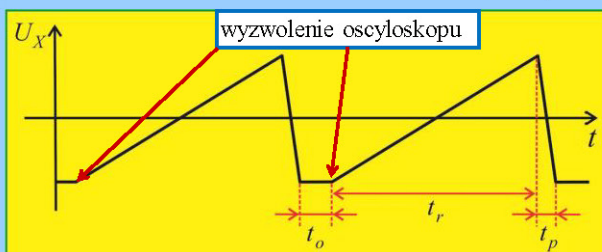

Oscyloskop analogowy

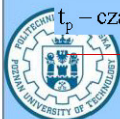
Sygnal pilokształtny z generatora podstawy czasu.

t_o – czas oczekiwania $\Rightarrow$ plamka oczekuje na kolejne wyzwolenie oscyloskopu.

t_r – czas roboczy $\Rightarrow$ napięcie narasta proporcjonalnie do czasu – plamka przesuwa się ruchem jednostajnym od lewej do prawej strony ekranu.

t_p – czas powrotu $\Rightarrow$ plamka zostaje wygaszona i powraca na lewą stronę ekranu.

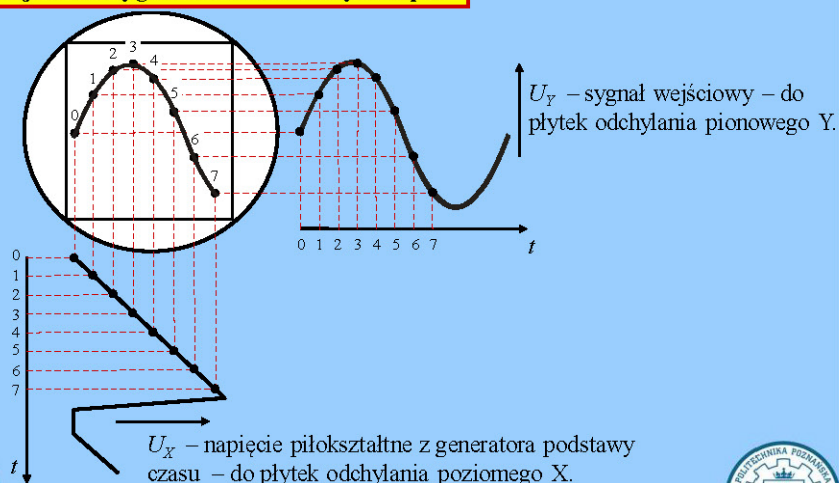
Metrologia

Oscyloskop analogowy

Jak powstaje obraz sygnału na ekranie oscyloskopu?

Metrologia

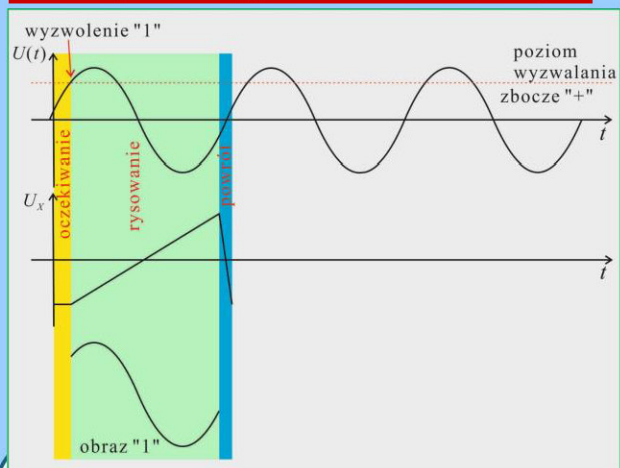

Oscyloskop analogowy

Stabilizacja obrazu sygnału na ekranie oscyloskopu.

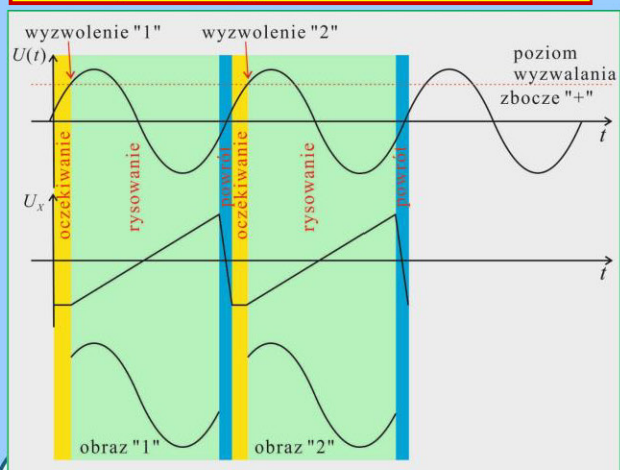
Metrologia

Oscyloskop analogowy

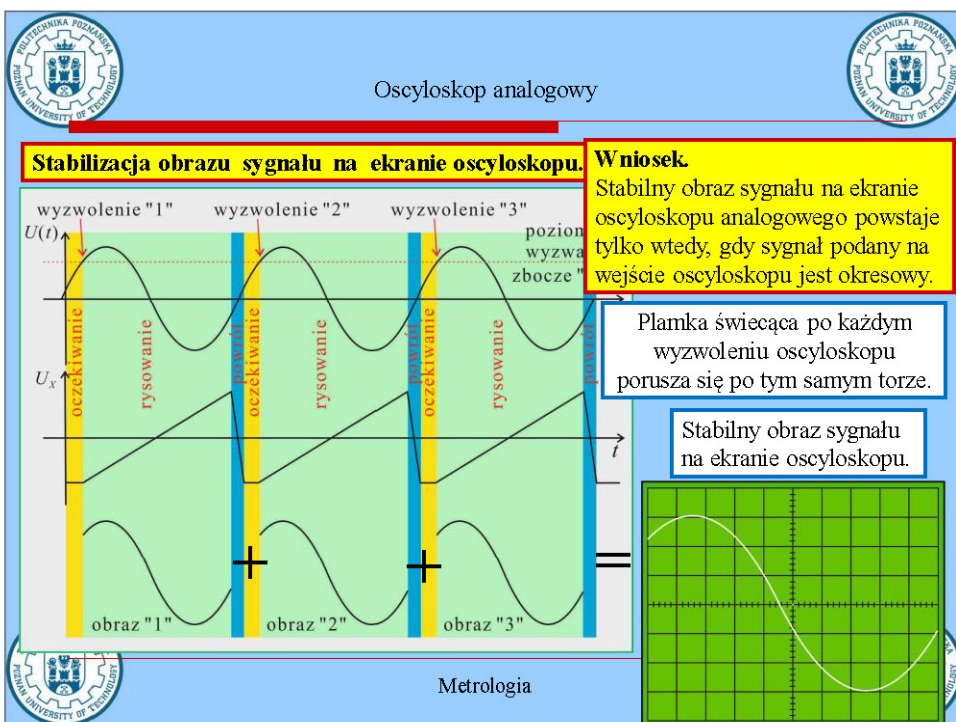
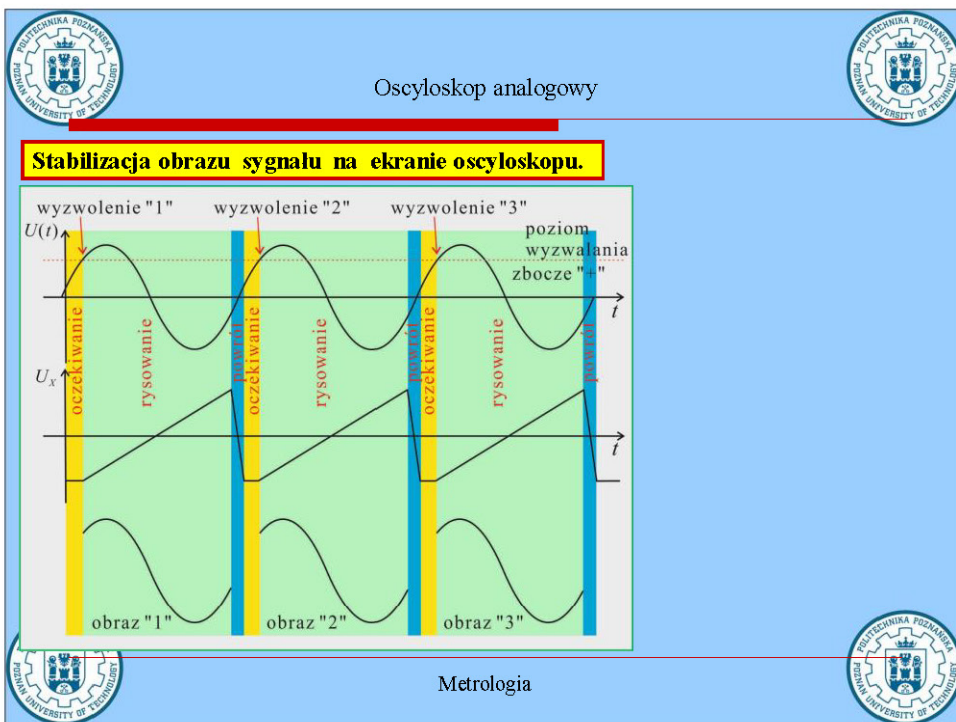

Stabilizacja obrazu sygnału na ekranie oscyloskopu.

Metrologia

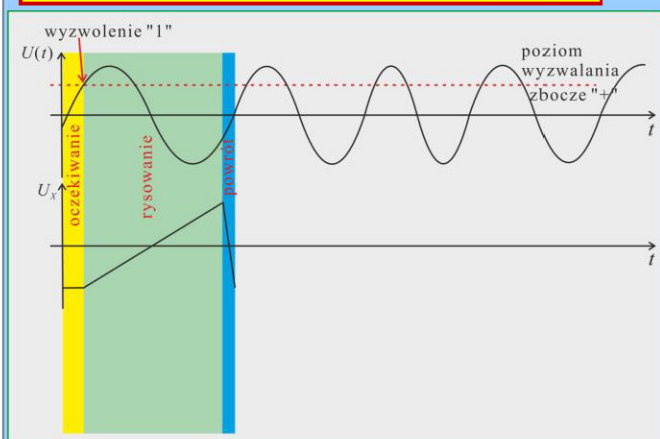

Oscyloskop analogowy

Stabilizacja obrazu sygnału na ekranie oscyloskopu.

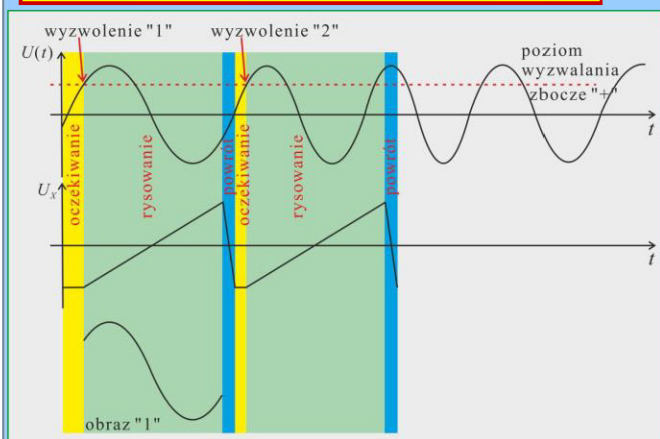
Metrologia

Oscyloskop analogowy

Stabilizacja obrazu sygnału na ekranie oscyloskopu.

Metrologia

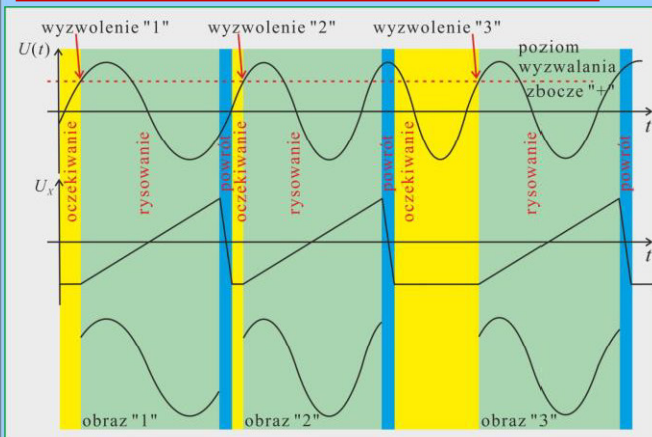

Oscyloskop analogowy

Stabilizacja obrazu sygnału na ekranie oscyloskopu.

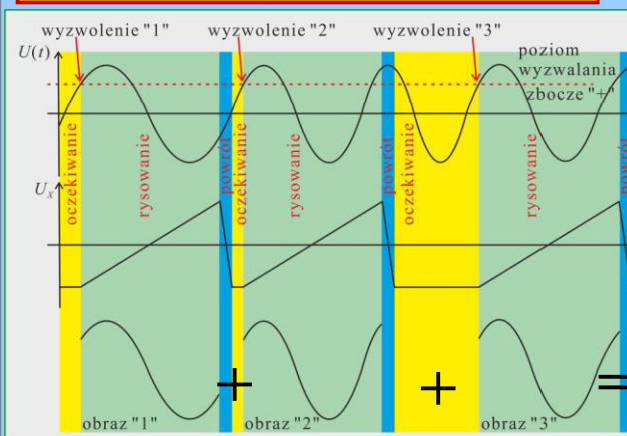
Metrologia

Oscyloskop analogowy

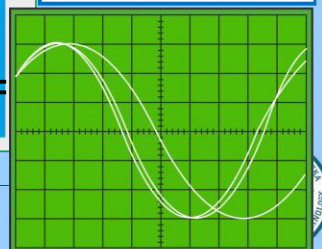

Stabilizacja obrazu sygnału na ekranie oscyloskopu.

Wniosek.
Dla sygnałów nieokresowych obraz sygnału na ekranie oscyloskopu jest niestabilny.

Niestabilny obraz sygnału na ekranie oscyloskopu.

Metrologia

